

היא בן זוגך, שהש"ק היא בבחי' נישואין ודבקות. וזהו כל השומר שבת כהלכתה, היינו ששב בש"ק להיות דבוק בהשי"ת, אפילו עבד ע"ז כדור אנוש

שנתרחק כ"כ מהשי"ת מוחלין לו בכח קדושת השבת, ואף שבכל ימות השבוע אינו יכול להגיע לדבקות בה', בש"ק חוזר להיות דבוק לשורש.

בין המצרים

משמעות האבלות השתוקקות וגעגועים

א.

חז"ל אמרו שואלין ודורשין בהלכות המועד, ונכלל בזה שבכל זמן מיוחד אצל יהודים צריך ללמוד ולהתעמק מה משמעותו והנצחיות שבו. ועל דרך זה יש להבין ענין האבלות על החורבן בימי בין המצרים ותשעה באב, שהרי אצל יהודי כל החגים והמועדים ענינם נצחי, ומהו א"כ תפקיד הימים, ובודאי אין זה רק המשמעות הפשוטה של אבלות להתאבל על מה שהיה ואיננו, שכן עם ישראל אינו שומר על זכרונות של עבר בעלמא אם לא שהם קשורים להוה ולעתיד. וכבר אמרו ז"ל (מס' סופרים פכ"א) גזרה על המת שישתכח מן הלב שנאמר (תהלים לא) נשכחתי כמת מלב, אבל כאן כתוב אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני, כי ירושלים היא דבר חי שאין השכחה שולטת בו, לכן אם אשכחך ירושלים דהיינו שאראה אותך כדבר שאבד ואיננו ח"ו תשכח ימיני.

ויש לבאר זאת שהמשמעות של האבלות על ביהמ"ק היא אי-השלמה עם חורבנו ותשוקה לבנינו, שישראל אינם משלימים לרגע אחד עם זה שביהמ"ק חרב, ותמיד הם מעלים את זכרונו על לבם

ומשתוקקים ומצפים מתי יבנה ביהמ"ק, ע"ד מאמר מרן הק' מקוברין זי"ע, שהגרוע ביותר הוא כאשר משלימים עם המצב כמות שהוא, וכך האסון הגדול ביותר הוא כאשר יהודי משלים שאפשר לחיות גם בלי ביהמ"ק. וכמעשה שהיה אצל הרה"ק מאפטא זי"ע שנכנס אליו יהודי ותינה לפניו את כל צרותיו, והיה נראה לו שאינו משתתף כ"כ בצעריו. ואמר לו הרה"ק מאפטא, ומה עם זה שלא הקריבו היום את קרבן התמיד, על זה אינך דואג כלל. היינו שלו יש דאגה המעיקה עליו יותר מזה. ליהודי אסור להשלים עם חורבן ביהמ"ק, וג"פ ביום מבקש יהודי בתפלה ולירושלים עירך ברחמים תשוב ומעורר בלבו תשוקה לבנין ירושלים וביהמ"ק, ובמיוחד בתפלות המוספים של ג' הרגלים שתוכם רצוף השתוקקות עילאית לבנין ביהמ"ק כמ' אינו מלכנו גלה כבוד מלכותך עלינו מהרה וכו' מלך רחמן רחם עלינו וכו' שובה אלינו וכו'. וההשתוקקות הזאת היא בבחי' של קרבנות. וכמש"כ מרן אדמו"ר בב"א זי"ע במכתב כי הגעגועים לדבר הם יותר גדולים מעצם הדבר. ועי"ז הוא ראשית בנין ביהמ"ק אשר נבנה מכח ההשתוקקות שישראל משתוקקים בגלות לבנין ביהמ"ק, שע"ז הם ממשיכים את בנינו בב"א. כאשר יהודי שרוי בתכלית המרירות על העדר אור

שבירתן זו היא מיתתן. ומטעם זה כידוע היהודים בימי השואה אפי' לבכות לא יכולו להיות מצבם מיואש. וכאשר יהודי בוכה על חורבן ביהמ"ק הר"ז בכיה של תקוה, שמרוב געגועיו ותשוקתו לביהמ"ק הוא בוכה. וזהו שאמר לו ירמיהו שאינו יכול לבאר לו פשר בכייתו, כיון שאתה גוי וגוי אינו מסוגל להבין בכיה של תקוה, אצלך בכיה היא רק ביטוי של יאוש וממילא אתה שואל שאין ראוי לחכם לבכות על העבר, אבל אצלי הבכיה היא של תקוה, בכי של געגועים ותשוקה לעתיד לבא, ולא על העבר. וזהו מד"א (או"ח רפח ועיי"ש בט"ז) שמותר לבכות בשבת, כיון שבכיה של יהודי אינה צער על העבר אלא געגועים ותקוה לעתיד.

ולאור זה י"ל הענין שמ"ב צרופי שם הוי"ה ב"ה שכנגד י"ב החדשים, הצירוף של חודש אב הוא ה'סכת ו'שמע י'שראל ה'יום הזה נהיית לעם. שלכאורה הר"ז סתירה לענינו של חודש אב שבו נחרב העם. אכן כאמור תשעה באב הוא יום הבנין, שהאבלות והבכיות של ישראל ביום זה על בנין בית המקדש הם מעולם הבנין ומדמעות אלו הולך ונבנה בית המקדש, ואכן דוקא היום הזה נהיית לעם שבו הולך ונבנה עם ישראל מחדש. ומבואר נמי מד"א שת"ב נקרא מועד כמד"כ (איכה א) קרא עלי מועד, ובאוהב ישראל מביא מדרש שלא היה יום מועד לישראל כיום שנחרב ביהמ"ק, כי יום זה הוא יסוד היסודות לבנין בית המקדש ולבנין עם ישראל, כי אבלות היום הזה מצמיחה וממשיכה את הגאולה. ובקדושת לוי איתא עה"פ בכו תבכה בלילה ודמעתה על לחיה, וז"ל כי כשאדם פועל בבכיותיו אזי הדמעות שלו עושה רושם, ובאמת כשאדם בוכה על החורבן אזי עושה רושם בבכיותיו, וזהו ודמעתה על לחיה שהדמעות עושה רושם למעלה, ע"כ. והיינו שאי"ז כסתם בכיה שלא נותר ממנה מאומה אח"כ, אלא דמעתה על לחיה שזה נשאר קיים ופועל רושם. והוא ג"כ כמשנ"ת שהבכיה על ביהמ"ק איננה בכיה של חורבן, אלא בכיה של בנין הבונה וממשיכה את בנין ביהמ"ק העתיד. ועפ"ז מבואר מד"א בחז"ל (פתיחה לאסת"ר ט) שבו ביום שחרב ביהמ"ק נולד מנחם, וכן איתא שבכל שנה בתשעה באב לאחר

האלקות שהאיר בבית המקדש והוא מלא השתוקקות לזה הר"ז מסייע לבנין ביהמ"ק. ובמיוחד בג' השבועות של בין המצרים שבהם מעוררים כלל ישראל ביותר את התשוקה לבנין ביהמ"ק. וע"כ תקופה זו היא בעצם תקופת ההתחלה של בנין ביהמ"ק. ומכלל מצוות חובות הלבבות המוטלות על יהודי מחוייב הוא תמיד לחזק בעצמו ולעורר בלבו את הציפיה והצמאון לביאת המשיח ובנין ביהמ"ק, ובמיוחד ביום זה של קרא עלי מועד. וכל כמה שיהודי מגביר את ההשתוקקות והגעגועים שלו הר"ז מקרב את גאולת הכלל ואת גאולת הפרט.

ובזה יש לבאר את המסופר שהפילוסוף אפלטון מצא את ירמיהו הנביא מקונן תמרורים על חורבן הבית, ואחר שנכח לראות גודל חכמתו של ירמיהו הנביא שאל אותו איך מתאים לחכם כמותך לבכות על העבר, הרי ביהמ"ק כבר נשרף ואיננו והעבר אין ומה תועלת בבכיותך. ואמר לו ירמיהו, אינני יכול להשיב לך על שאלה זו כי לא תבין את התשובה. והבי' בזה כאמור שמשמעות האבלות היא השתוקקות והשתפכות הנפש. וע"ד מאה"כ (תהלים סג) מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה צמאה לך נפשי כמה לך בשרי, שכאשר היה דוד במדבר יהודה, רחוק מביהמ"ק, ולא היה לו את האור אלקות שהאיר בביהמ"ק, שאב אז כל חיותו מצמאה לך נפשי כמה לך בשרי. וזהו ענין האבלות והבכיות של ישראל על חורבן ביהמ"ק, ההשתוקקות והגעגועים לגילוי הגדול של אור האלקות שהאיר בזמן שבית המקדש היה קיים. וכתוב בשערי העבודה לרבינו יונה (אות ה') שבעת היה הבית בבנינו היתה שם בכל עת בחינת מעמד הר סיני בדרגת הנבואה ולמעלה מזה. ומובן תשובת ירמיהו שאינו יכול להסבירו פשר בכייתו כי לא יבין, שדרגה זו של השתוקקות לאורו ית' אכן אין גוי מסוגל להבין ולהשיג.

ויש להוסיף בזה עוד ע"ד מאמר מרן הרמ"ח זצ"ל, שאמר עה"פ (שמות ב) ותראהו והנה נער בוכה ותאמר מילדי העברים זה, שמבכיותו הכירה שהוא יהודי, כי ראתה שבוכה בכי של תקוה ולא בכי של יאוש, ותאמר מילדי העברים זה, זוהי בכיה יהודית, משא"כ גוי שבכיותו היא של יאוש, בבחי'

חצות היום מתחיל להתנוצץ אורו של משיח. שלכאו' י"ל מה שייך לידתו של משיח דווקא ליום זה. אלא כיון שביום זה מעוררים ישראל את התשוקה לגאולה ולבנין ביהמ"ק, וע"י ההשתוקקות הזאת הם מצמיחים את קרן הישועה.

ב.

וע"פ האמור י"ל הענין דאיתא בחז"ל (יומא נד:) בשעה שנכנסו האויבים להיכל ראו שהיו הכרובין מעורין זה בזה, המורה על גודל אהבת ה', ואיך הגיעו ביום חורבן למדרגה כזו. ויש לבאר זאת ע"פ הדברים, דהנה אי' ברש"י (שה"ש א, ב) כי שיר השירים הוא השיר שכנסת ישראל אומרת לקב"ה בעודה בגלותה ובאלמנותה, וכמ"ד ישקני מנשיקות פיהו, שזהו מדת ההשתוקקות הגדולה ביותר. שבגלותה ובאלמנותה בעת שנתרחקה מהקב"ה, אז אומרת שיר השירים, שכולו השתוקקות ישראל להקב"ה. והנה אי' מהבעש"ט הק' זיע"א בענין התפילה, שישנו עולם עליון שלשם אין מגיעות תיבות התפילה, כיון שיש להם עוד שייכות לגשמיות שהם נתפסים בתימות, ובעולם ההוא מגיע רק הרעותא דליבא שיש ליהודי בתפילה, שאין בו שום תפיסה גשמית. ותפילה בלא רעותא דליבא בעולם ההוא היא כאילו לא התפלל כלל. והיינו שבעולמות רוחניים עליונים שהם למעלה מכל תפיסה, אין מגיעים הענינים שיש בהם איזוהי תפיסה גשמית, כי אם מה שהוא רוחני לגמרי. ועד"ז י"ל שענין העבודה בביהמ"ק והקרבת הקרבנות, שייך בהם עוד תפיסה גשמית, אך חלק הפנימיות של ביהמ"ק, שהוא שייך גם לאחר החורבן, ההשתוקקות של כלל ישראל בלי שום ענין מעשי, מגעת היא לעולמות כאלו שהם רוחניות שברוחניות. וזהו בחי' בתי גוואי, דאי' שבזה לא שלט החורבן.

והנה לאחר החורבן עוד גדולה יותר ההשתוקקות, והיא עושה למעלה רושם גדול מאד, שע"ז מתעורר עת רצון הגדול ביותר. וע"כ היו

הכרובים מעורין זה בזה בעת החורבן ולא היה יום מועד לישראל כיום שחרב ביהמ"ק, שע"י ההשתוקקות של ישראל בעת החורבן נתעורר עת רצון. ויש לפרש בזה הכתוב ואני תפלתי לך ה' עת רצון, עת רצון זו היא רק לך ה', רק הקב"ה יודע מזה. שכן פעולה היא דבר הנראה לעינים שיש עוד שיודעים ממנו, אך ההשתוקקות של ישראל בזמן הגלות היא רק לך ה', שאף אחד אינו יודע מזה ואפי' לא מלאכים ושרפים, ולכן זו עת רצון הגדולה ביותר.

ועל זה אנו מבקשים בתפלת המוספים של הימים טובים ותערב לפניך עתירתנו כעולה וכקרבן, כאמור שכל תפילות המוספים של המועדים כולם מלאים השתפכות הנפש מגודל הגעגועים, יה"ר מלפניך מלך רחמן שתשוב ותרחס עלינו ועל מקדשך וכו', אבינו מלכנו גלה כבוד מלכותך עלינו מהרה והופע והנשא עלינו לעיני כל חי וכו', מלך רחמן רחם עלינו, שכל זה מבטא את גודל ההשתוקקות של כלל ישראל לביהמ"ק. וההשתוקקות הזו היא כעולה וכקרבן, שהיא פועלת את מה שפעלו הקרבנות והמוספים, ובה יש עוד מדרגה יותר גבוהה, שהקרבנות היו ע"י פעולה משא"כ ההשתוקקות שהיא רק לך ה'.

וזה שאומרים בקדושה בשחרית דשבת, ממקומך מלכנו תופיע ותמלוך עלינו כי מחכים אנחנו לך. ממקומך, מרמז על זמן הגלות, בשעה שאין ביהמ"ק והקב"ה נמצא כביכול במקום קדשו. ובקשתנו ממקומך מלכנו תופיע וכו' כי מחכים אנחנו לך, ע"י זה שמחכים אנחנו לך, בכח ההשתוקקות והגעגועים של עם ישראל, הר"ז ממשיך שממקומך מלכנו תופיע ותמלוך עלינו. ובהמשך אומרים מתי תמלוך בציון, ציו"ן בגימ' יוס"ף מדת התשוקה, דאי' מהאר"י הק' שכל הגלויות הם מחמת הפגמים במדה זו, שנפלה מדת התשוקה למקומות האסורים, והגאולה תהיה ע"י תקון מדה זו. וזהו פ"י מתי תמלוך בציון, היינו שתשוב מדת התשוקה ותהיה כולה רק להשי"ת, ועי"ז בקרוב בימינו לעולם ועד תשכון, שתיקון מדה זו מעורר את ביאת המשיח ומביא את הגאולה.

ג.

והנה ענין ג' השבועות של בין המצרים, הוא ע"ד הכלל הידוע בזריעה, שקודם כל צמיחה מחודשת יש בחי' העדר, שכדי להצמיח צריך גרעין הזרע להרקב לגמרי עד שלא תשאר בו כי אם קוסטא דחיותא ואז הוא מתחיל להצמיח מחדש. ע"ז בכל שנה ושנה בחיי עם ישראל מעת חורבן ביהמ"ק, ג' שבועות אלו המה בבחי' העדר הקודם לצמיחה של השנה החדשה, שלאחר ת"ב כאשר מגיע לשיא ההעדר מתחלת צמיחה חדשה. וכמד"א בעבודת ישראל מהרה"ק המגיד מקוונ'ניץ זי"ע, שמיד אחר תשעה באב, בעשירי באב, מתחיל בנין המלכות, ומבאר, שיש ג' ימים מתשעה באב עד ר"ה, ואח"כ עשרת ימי תשובה המה ל' ימים שבין ר"ה ויוהכ"פ, ואח"כ ד' ימים שבין יוהכ"פ לסוכות, ואח"כ ולקחתם לכם ביום הראשון הוא כנגד א', שאז מתמלא השם הק' אדנ"י שהוא השם הק' של מדת מלכות, ונמצא שבנין המלכות מתחיל מיד אחר ת"ב. וכתב שם שביום ת"ב עצמו אחר חצות היום מתחילים לירד ההארות של ראש השנה. והיינו, כמבואר, שג' שבועות אלו הם בחי' העדר ורקבון שלאחריהם מתחלת הצמיחה החדשה, בנין המלכות והארות השנה החדשה. וענין זה מצינו גם ביצי"מ, שהיו ישראל משוקעים במ"ט שערי טומאה במצרים, שזה היה בחי' ההעדר, ומזה היתה צמיחת הגאולה. וכן הוא מאה"כ (מיכה ז) כי נפלתי קמתי גם כי אשב בחשך ה' אור לי, ואיתא ע"ז בילקוט מתוך נפילה קימה ומתוך אפילה אורה, ובמדרש שוח"ט (תהלים ה) אילולי שישבתי בחושך לא היה אור לי. אחר ההעדר של נפלתי בא קמתי, ואחר כי אשב בחשך זוכה לה' אור לי. וזה ג"כ ענין צירוף חודש אב שיוצא מהפסוק הסכת ושמע ישראל היום הזה נהיית לעם, היינו שהחשך הזה אין תכליתו חשכות, אלא הוא העדר שתכליתו צמיחה, שממנו מתחיל בנין המלכות וממנו נהיית לעם.

והנה הקוסטא דחיותא של בנין ביהמ"ק שישנו בעת ההעדר הוא מה שישאל מתאבלים על ביהמ"ק, שבכיות יהודיות אלו המלאות תקוה וגעגועים

ותשוקה הם אשר בונות את ביהמ"ק. כאשר מסתכלים במבט שטחי על ההעדר הרי נדמה שהכל נרקב אבל במבט מעמיק רואים שבעצם כאן טמונה ראשית לצמיחה מחודשת. וכידוע שאמונה היא גם המשכה, שע"י האמונה שמקוים ומצפים לישועה ממשיכים אורו של משיח. ונמצא איפוא שת"ב הוא האמצעי להמשיך אורו של משיח, ולולי זאת היה נשכח הצמאון וכלל ישראל היו ח"ו מתנתקים מביהמ"ק ומירושלים עירך ומהאור הגדול. ולכן עצת היצר היא להסית את הדעת מכל הענין של האבלות וזכרון ביהמ"ק, אבל חז"ל תקנו לנו כל ההלכות הנוהגות בימים אלו שמוזכרות את החורבן, שאין זה מנהגים בעלמא, אלא מיסודות האמונה שאתה לך בכל יום שיבוא, ובמיוחד בג' שבועות אלו שבהם ההתחלה של בנין ביהמ"ק.

וכמו שישנו ענין זה בכלל ישראל, כך הוא גם בפרט, וזה בי' מד"א במדרש (בר"ר סה, כב) עה"פ וירח את ריח בגדיו ויברכהו, אל תיקרי בגדיו אלא בוגדיו, כגון יוסי משיחא ויקום איש צרורות. יוסי משיחא, בשעה שבקשו שונאים להכנס להר הבית אמרו יכנס מהם ובהם תחלה וכו'. נכנס והוציא מנורה של זהב, אמרו לו אין דרכו של הדיוט להשתמש בזו אלא עול זמן תנינות, ולא קיבל עליו, אמר לא די שהכעסתי לאלקי פעם אחת אלא שאכעיסנו פעם שניה. נתנו אותו בחמור של חרשים והיו מנסרים בו והיה מצוות ואומר ווי אוי אוי שהכעסתי לבוראי. ויקום איש צרורות היה בן אחותו של ר' יוסי בן יועזר איש צרידה, והוא רכיב סוסיא בשבתא, והוליכו לפניו קורה לתלות בה את דודו, אמר לו ואם כך לעושי רצונו קל וחומר למכעיסיו. נכנס בו הדבר כארס של עכנא, הלך וקיים בעצמו ארבע מיתות ב"ד וכו', נתנמנם יוסי בן יועזר איש צרידה וראה מטתו פורחת באויר, אמר בשעה קלה קדמני זה לגן עדן. והבי' בזה דיש שאדם מגיע לתכלית שפל המצב, וכמו שיהודי נכנס להוציא המנורה רח"ל, ודווקא הנפילה האיומה גרמה לו לקימה הגדולה שאחריה. וכן ביקום איש צרורות תכלית שפל מצבו הביאתו עד לדרגת קדמני לגן עדן. וכאומרם ז"ל אילולי נפלתי לא קמתי,

ד.

ובספה"ק פרי הארץ (פר' מטו"מ) מבאר באריכות גדולה את ענין האבלות על חורבן ביהמ"ק, שלכאורה הרי הקליפה הקשה ביותר היא כאשר יהודי שרוי בעצבות, שהיא בבחי' ע"ז כמאה"כ עצביהם כסף וזהב, והיאך תקנו חז"ל אבלות על חורבן ביהמ"ק. ומביא ע"ז מאחז"ל (איכ"ר לג, א) עה"פ (איכה א) כי ה' הוגה על רוב פשעיה, יכול על מגן, תלמוד לומר על רוב פשעיה. ומבאר יכול על מגן, יכול שמה שיהודי בוכה ומקונן על החורבן זהו על ביהמ"ק שהיה בעבר והיום איננו, וזה נחשב על מגן, בחנם, וכמו שאמר דוד המלך אחרי מות הילד (ש"ב יב) למה זה אני צם האוכל להשיבו, וכך הוא כאשר יהודי מתאבל ומקונן על העבר. והתשובה היא תלמוד לומר על רוב פשעיה, שהאבלות של יהודי היא על רוב פשעיה, ע"ד שאחז"ל (ירושלמי יומא א) כל שלא נבנה בית המקדש בימיו כאילו נחרב בימיו, כי אם אין פשעים וישראל ראויים לכך שיבנה ביהמ"ק או נבנה ביהמ"ק, וכל שלא נבנה ביהמ"ק בימיו, דזהו מפני שיש לו פשעים ואינו ראוי לכך שיבנה ביהמ"ק, הר"ז כאילו נחרב בימיו. עיקר בכייתו ואבלו של יהודי על החורבן הוא על רוב פשעיה, על כך שיש פשעים שמחמתם אין ביהמ"ק נבנה עתה. האבלות אינה על העבר אלא על העתיד, וענינה הוא תשובה לתקן את מה שמונע עתה את בנין ביהמ"ק. וענין זה שייך לכל אחד ואחד, דמה שבית המקדש הפרטי שלו אינו נבנה והוא שמם מהארת אלקות הר"ז ג"כ מחמת רוב פשעיו, ועל זה עיקר האבלות.

ובזה ביארנו הענין שאין אבלות על החורבן בשבת, כי בש"ק עיקר העבודה היא ע"י שמחה. כמאחז"ל בספרי וביום שמחתכם אלו השבתות, שהעבדות בש"ק היא רק בעשה טוב, לכך אין אבלות בשבת, ואפילו אבלות על רוב פשעיה ג"כ אינה שייכת בש"ק, כמשאחז"ל שבשבת צריך להיות כאילו כל מלאכתך עשויה, ופירשו צדיקים דהיינו גם בענינים רוחניים. לכל הענינים הדרך בש"ק היא דוקא ע"י שמחה. וע"ד שאחז"ל (שבת יב.) הנכנס

שהנפילה עצמה גורמת לקימה. הגוי כאשר הוא נופל הרי כד"כ אשר החילות לנפול לפניו נפול תפול, אבל אצל יהודי נשאר תמיד קוסטא דחיותא וכשמשכיל בשעה זו להתחיל בצמיחה חדשה מסוגל להתעלות לדרגות הגבוהות ביותר. וכמו שהיה בעת חורבן הבית, במבט פשוט היה נראה כי ביהמ"ק עולה באש ועם ישראל בשיא חורבנו, ולאמתו של דבר דוקא אז היו הכרובין מעורין זה בזה, שבעת ההעדר הגמור נתעורר הקוסטא דחיותא, והצמיחה מתחילה מחדש. וכך אצל כל פרט, שכאשר מרגיש שהגיע לתכלית שפל המצב ונשארה בו רק הקוסטא דחיותא הרי דוקא אז בכחו להתעורר ולהגיע לדרגות הכי גבוהות. וכמו אצל יוסי משיתא ויקום איש צרורות שאם לא היו מתגברים היו נשארים בעמקי הקליפות וכשנתגברו הגיעו לדרגות הגבוהות ביותר.

וכך הוא גם ענין תקופת עקבתא דמשיחא שהיא תקופת ההעדר קודם שיתגלה אורו של משיח, אם צרות הגוף, גזירת השואה האיומה שניתכה עלינו, ואם הירידה הגדולה ברוחניות, וכהסיפור הידוע שמרן הס"ק מסלונים זי"ע שלח פעם לקרוא להרה"צ ר' יהודה לייב ז"ל באמצע הלילה, וכאשר נכנס אליו מצאו כשהוא נשען וראשו תפוס בב' ידי, ופתח ואמר לו, מאז ימי מרן הס"ק מלכוביץ זי"ע עד בנו הר"ן ירד העולם מטה, מאז מרן הר"ן ועד למרן מקוברין היתה שוב ירידה בעולם, ממרן מקוברין ועד היום העולם הולך ויורד, מה שירד פעם בזמן מרובה יורד כיום ביום אחד, יבוא זמן ויקויים מאה"כ מסיר שפה לנאמנים וטעם זקנים יקח, מ'ועט אסטאווען צו ריידען שלא ידברו על יראת שמים, וטעם זקנים יקח, סי וועט צו גינומען ווערן דער טעם, ינטל הטעם של תורה ושל מצוות, מ' וועט זיך דראפען ווי אויף די גלאטע ווענט, מה אומר לך "אבער דער וואס וועט זיך האלטן וועט זיך דער האלטן". ובסיימו דברים אלו פטרו לשלום. שכל זה הוא המצב של העדר בתקופת עקבתא דמשיחא, והעבודה צריכה להיות להתחזק בקוסטא דחיותא.

רודפיה השיגוה בין המצרים, שענין ימי בין המצרים הוא עד"מ למלך שכאשר הוא נמצא בביתו קשה מאד להגיע אליו, אך כאשר הוא נוסע ונמצא בדרך יכול כל אחד להגיע אליו. ובבחי' זו הם ימים אלו, שגם מי שכל השנה אין לו את ההודמנות לגשת אל המלך הרי בימים אלו כל רודפיה השיגוה בין המצרים, כל מי שרוודף אחר הקב"ה יש לו ההודמנות שיכול להשיגו בימים אלו. ולכאורה צ"ב, שהרי ימים אלו הם ימי אבלות ודין, ואיך זה מתיישב עם דבה"ק שדוקא זה הזמן שיכולים להשיג את הקב"ה. אמנם ע"פ המבואר ימי האבלות אינם זכרונות העבר, שהאבילות אינה שמקוננים על מה שהיה, וכמו שכל מועד ויו"ט אצל עם ישראל אינם רק זכרונות על העבר אלא ענינים סגוליים המתעוררים בהוה, ומשמעות האבלות היא השתוקקות וגעגועים מעולם הבנין בבחי' שיר השירים שכנסת ישראל אומרת בגלותה, והם אשר מביאים לבנין בית המקדש. ולכן זו סגולתן המיוחדת של הימים שכל רודפיה השיגוה בין המצרים, שמסוגלים להתקרב בהם להשי"ת, כיון שזה זמן של תשוקה לביהמ"ק, וגם מי שבכל השנה רחוק מאוד ואינו יכול להתקרב להשי"ת, בימים אלו בכח ההשתוקקות והגעגועים הריהו מתקרב להשי"ת.

לבקר את החולה בשבת אומר שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבא, וברש"י על דברי ר"מ יכולה היא שתרחם, אם תכבדוה מלהצטער בה. היינו שבש"ק הרפואה היא דוקא עי"ז שמסיח דעתו ואינו זועק אלא שמח עם הש"ק, וזה ממשיך את הישועה. ועד"ז בענין ביהמ"ק, כיון שהשבת הוא יום שמחתכם הרי העבודה של בנין בית המקדש בה היא ג"כ ע"י שמחה ולא ע"י אבלות. ואפילו האבלות על רוב פשעיה אינה שייכת בש"ק, כי היא יום שמחתכם, יום בו כל העבודה היא רק בשמחה. והנה איתא מהרה"ק רבי פנחס מקוריץ זי"ע (בספר אמרי פנחס) שתשעה באב הוא יום כפרה, שיש בו כפרת עוונות מחמת שיהודים נשברים ונדכאים בו מאד. ועוד איתא שם, דכמו שמחג הסוכות שהוא זמן שמחה ממשיכים ממנו שמחה על כל השנה, כך מימי בין המצרים וט' באב יכול יהודי לקחת על כל השנה שברון ודכאות רוח מפחיתותו וגריעות מצבו. והיינו, באם השברון לב של יהודי הוא על כי ה' הוגה על רוב פשעיה, על שלא נבנה ביהמ"ק בימיו, הרי אז הוא לוקח מיום זה וממשיך ממנו שברון לב לכל השנה. ולאור כל הדברים יבואר מאמר הרה"ק המגיד מקוויניץ בשם הרה"ק המגיד הגדול זי"ע עה"פ כל

גילוי אהבתו ית' בעת החורבן

.א.

באוהב ישראל ובפרשת דרכים) עה"פ קרא עלי מועד, שלא היה יום מועד לישראל כיום שנחרב בית המקדש. ובעבודת ישראל בשם הרה"ק המגיד ממזריץ' זי"ע ובעוד ספה"ק איתא בפ"י כל רודפיה השיגוה בין המצרים, שכל הרודף ומבקש להשיג את השי"ת ולהתקרב אליו ית', מסוגל להשיג זאת בימי בין המצרים. עד"מ למלך שכאשר הוא נמצא בביתו בתוך היכלו קשה מאד להגיע אליו, שלא כל איש ראוי ומורשה לבוא לפני המלך, אך כאשר המלך נוסע בדרך קרוב הוא לכל הרוצה להגיע אליו. ועד"ז ימי בין המצרים הם בבחי' זו שהמלך בדרך

אחז"ל (יומא נד:) בשעה שנכנסו האויבים להיכל ראו הכרובים מעורין זה בזה. ולכאורה תמוה מאד דהרי דבר זה מורה על גודל אהבת ה' לישראל, כדאיתא בחז"ל (ב"ב צט.) שבזמן שישראל עושין רצונו של מקום הכרובים פניהם איש אל אחיו ומעורין זב"ז ובזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום פניהם אל הבית, ואיך בשעת החורבן שישראל לא היו בדרגת עושין רצונו של מקום היו הכרובים מעורין זה בזה. עוד מצינו מדרש פליאה (מובא